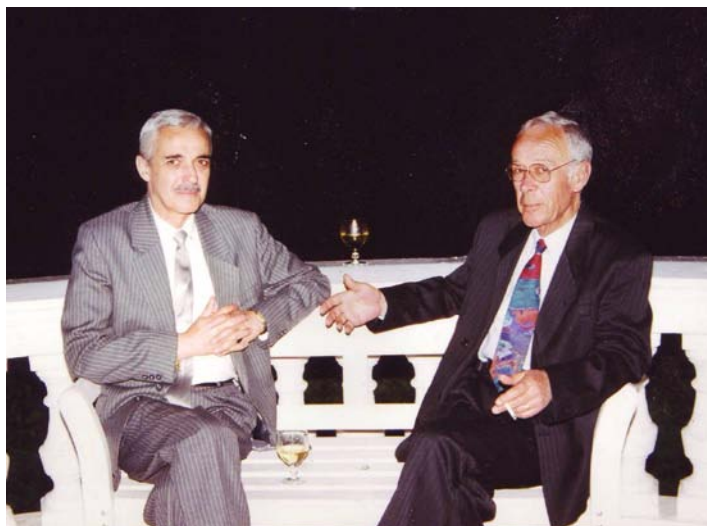

“Oameni care dau din cap. Oameni care nu dau din cap”

Se poate să fiu printre puținii ieșeni, ceva mai literați, care să nu fi citit nici unul dintre romanele domnului Corneliu Ștefanache. Nu i-am spus-o vreodată. De fapt nu am spus nimănui, până mai deunăzi. Cărțile se aflau și în biblioteca părinților mei; de ce nu le-am deschis, atunci? Cum mă cunosc, aproape sigur fiindcă îl percepeam ca pe un autor „la modă”. Mie să nu mi se dicteze. Ca să încep de undeva, pe Marquez îl citisem și l-am citit, până când a început tot orașul să vuiască de atâta singurătate patriarhală. L-am pus deoparte și-i bun lăsat. Când a explodat pasiunea James Clavell, m-am tras deoparte, precaut. *Blow-up*, la care nu se găseau bilete nici pe icre negre, nu l-am văzut și gata. Cu Mircea Cărtărescu, ambuteiat de femeile sale durdulii, iubite și mângâiate, m-am întâlnit de nevoie, îmbiat să scriu o recenzie. Se încheia cu un prea frumos poem original recenzia, o fiziologie a amorului, în buna tradiție de veac XVIII, tăiat de redacție; îl găsisse un pic licențios. Dacă și eu scriu un pic licențios!

Când m-a chemat la dumnealui să-mi dea, cu autograf, *Drumuri de fum*, nici nu întinsese mâna după ceva de scris, că l-am rugat ca beneficiara rândurilor dedicației să fie soacra mea, „mare admiratoare a domnului Corneliu Ștefanache”.

– Ei, atunci stai puțin. Și-a aprins o țigară, cea dinainte expira un firicel din scrumieră. Scria, s-a întrerupt din scris și m-a întrebat, doar, doar, m-o prinde cu mâța în sac:

– Tu chiar ții la ea, sau vrei să te dai bine pe lângă dânsa? A intrat Cezarina și ne-a fericit cu două ceșcuțe misterioase și cu un zâmbet.

– Acum țin, i-am răspuns, strângând convins gura sacului.

S-a dovedit că nu inventasem în întregime; soacra mea citise *Ziua uitării* și încă ceva, dar „mai demult”.

După ce l-am cunoscut, nu l-am mai citit din probabilul motiv că, plăcându-mi șeful orelor de slujbă, pescarul, povestitorul, omul de toate zilele, m-am temut să nu-mi displace scriitorul. Mofturi? Poate. O prostie, sigur; îi urmăream satirele din *Evenimentul*. Comoditate. Sau chiar un păcat; nu știu, dar așa stau lucrurile. Acum, că am mărturisit public – dacă interesează pe cineva – mă simt mai ușurat. Aproape ca după o întrunire cu Locatarul liric de la Sadoveanu.

E dificil să afirmi ce-ți place sau ți-a plăcut la cineva, mai ales când ai zburdat în prima, ai petrecut a doua și ți s-a scuturat a treia tinerețe, iar entuziasmul social și apetitul afectiv s-au ros la coate până la urzeală și te miri ce ți-a trebuit. Lucrurile mari, amintirile

duioase, laudele și regretele, respectul și recunoștința nu vor lipsi în aceste pagini. Vor scrie cunoscuții, prietenii. Îl simt aproape pe Lucian Vasiliu și-mi scot rușinat mâinile neglijente din buzunarele pantalonilor. Să mă ierte și altfel să nu facă.

Mă opresc la o observație minoră, oarecare; multe gospodine aruncă ce rămâne-n sită – eu mă mai uit, cine știe...

Domnul Corneliu Ștefanache era zgârcit – să nu se supere pentru atât, spun din auzite; bine, rectific, reținut – și în gesturi. În vecinătatea domniei sale nu te păștea primejdia să rămâi fără o jumătate de mustață, sau cu urechea retezată, atârându-ți pe umăr, ca un cercel purpuriu. Deosebit de reținut – prin comparație. Rămân la această exprimare; și compar.

O sală. O întrunire ca altele. Un vorbitor și un public. Către acesta din urmă vă rog să priviți. Veți identifica, undeva în mijloc, de obicei, o persoană, două, care încep să se distingă în nemișcarea generală sau foiala ne semnificativă.

Persoana care dă din cap. Pe măsură ce oratorul dezvoltă subiectul său, subiectul nostru inițiază scurte mișcări aprobatoare, (*Așa-i; ce să-i faci?!*) sau mai ample (*Foarte adevărat, bravo!*). Acum o să ridice bărbia

câteva secunde, ca să o coboare energic, concomitent cu finalul tăios de frază, pe care ceilalți îl digeră impasibili. S-a întors cu un umăr în față, cu urechea antenă pe orator; continuă mișcarea ruminantă, cu privirea undeva în gol (*Oh, credeam că o să-ți scape!*). O cunoștință din celălalt capăt al sălii își închipuie că este salutată și îi face un semn amical cu degetul mic. Ignorare. Stați așa; în clipa

aceasta s-a deslipit complet de speteaza scaunului, are bustul încordat înainte și dă aproape imperceptibil din cap, poate și din fund, dar nu se vede, apoi tot mai avântat. A întins aripile în laturi – Victoria de la Samothrace în totul ei – ca pentru a preveni o acțiune, fatală pentru vorbitorul pe sârmă, a vecinilor de rând. Îl țintește, îl ține acolo sus, cu dinamica bărbiei. Vede prin el, știe care este deznodământul și scoate un ah! eliberator și clatină sacadat de multe ori, privind triumfător în jur, (*V-am spus eu!*) în timp ce restul aplaudă – cum se aplaudă. Mișcarea i se stinge, precum cele din urmă balansări ale unui tampon cu sugativă. Care oftează – ăștia n-au înțeles nimic! Iar eu sunt numai cerneală.

Mai putem constata că, la finalul conferinței, coafura complicată a persoanei nu mai arată exact, exact ca la prolog.

Pe domnul Corneliu Ștefanache nu l-am studiat – nu i-am citit opera romanescă, darmite! Dar nu-l văd, cu ochi târzii, nici în biroul domniei sale de la Bibliotecă, nici la Pogor sub Nuc, nici la simpozioane sau la restaurant, ori în grădina din Cantacuzino, la o Zarea în trei, cu Octavian Lohon – tumultosul vulcan, din nefericire stins al Craiovei – nu mi-l amintesc acompaniind din cap, negând din bărbie, pricepându-se la toate, sau el știind altfel, din colțul gurii, sau stai să-ți spun eu. Eu, din barba mea. Nici măcar pe malul bălții, la pește. Dar poate că la pescuit nici nu se pricepea cine știe ce. Acum cred că l-am înfuriat de-a binelea.

Aș fi vrut eu.

Radu Tătărucă